

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ начальника Національного
університету оборони України

_____ 2024 року № _____

Рішення Вченої ради університету

від _____ протокол № _____ .

ПОЛОЖЕННЯ

про наукові школи у Національному університеті оборони України

1. Загальні положення

1.1. Положення про наукові школи у Національному університеті оборони України (далі – Положення) розроблене відповідно до Законів України “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки”, Статуту Національного університету оборони України та інших нормативно-правових актів.

Положення регламентує порядок створення та діяльності наукових шкіл у Національному університеті оборони України (далі – університет).

1.2. Наукова школа — творчий колектив науковців (дослідників) різної кваліфікації та вікових груп, які проводять фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження з певного напрямку й отримують наукові результати, визнані науковою спільнотою, об'єднаних загальною програмою та стилем дослідницької роботи.

Наукову школу очолює керівник.

1.3. Ознаки наукової школи:

сформований колектив, який здійснює науково-дослідну діяльність у межах визначеного напрямку;

наукова значущість і практична цінність результатів досліджень;

багаторічна наукова продуктивність;

визнання досягнень наукової школи науковою спільнотою;

підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації;

міжнародна співпраця за тематикою досліджень.

2. Завдання та принципи діяльності.

2.1. Основні завдання наукової школи:

продукування нових наукових знань;
 розвиток дослідницької культури;
 збереження традицій і цінностей наукової школи;
 популяризація отриманих результатів досліджень;
 впровадження в практику наукової та освітньої діяльності результатів наукової роботи представників наукової школи;
 залучення до наукової діяльності курсантів, слухачів, ад'юнктів, докторантів.

2.2. Основні принципи діяльності наукової школи: збереження наукових традицій, актуальність, інноваційність, системність, цілісність, відкритість, зв'язок із практикою.

2.3. Результати діяльності наукової школи:

результати фундаментальних і прикладних досліджень у певному науковому напрямі, визнані науковою спільнотою;
 результати наукових досліджень у рамках національних та міжнародних грантових програм;
 підготовка кадрів вищої кваліфікації – докторів наук і докторів філософії (кандидатів наук);
 наукові доробки – монографії, публікації в авторитетних наукових виданнях, зокрема таких, що входять до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science тощо;
 високі індекси цитувань представників наукової школи (індекс Гірша, h-index у Google Scholar, Research Gate Score);
 державні нагороди, почесні звання, премії, стипендії, присуджені представникам наукової школи, у тому числі для молодих учених (Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України тощо);
 наукові періодичні видання з визначеного напрямку, засновані представниками наукової школи;
 членство представників наукової школи у редакційних колегіях провідних наукових видань, у тому числі, закордонних;
 патенти;
 членство представників наукової школи у спеціалізованих вчених радах;
 участь в організації та проведенні міжнародні та всеукраїнські наукові конференції з профільного напрямку школи;
 доповіді на конференціях, симпозіумах, семінарах різного рівня;
 укладені договори про наукове співробітництво з провідними вітчизняними та зарубіжними закладами вищої освіти, науковими установами, підприємствами, організаціями тощо.

2.4. Керівник наукової школи організовує оприлюднення здобутків наукової школи на офіційному веб-сайті університету з урахуванням вимог законодавства з питань державної таємниці та службової інформації.

3. Кваліфікаційні ознаки наукової школи.

3.1. Наукова школа формується на основі авторської дослідницької програми, яка є результатом наукової діяльності керівника (засновника).

3.2. Керівником наукової школи університету є особа, яка працює за основним місцем роботи в університеті, вчений з певного наукового напрямку, який підготував щонайменше 4 докторів наук та/або кандидатів наук (докторів філософії), здійснює організацію та керівництво науковою школою, є, як правило, доктором наук та/або професором.

3.3. До складу наукової школи можуть входити доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), молоді вчені без ступеню, докторанти, ад'юнкти, слухачі, курсанти, об'єднані з метою виконання досліджень у межах певного наукового напрямку школи.

До складу наукової школи можуть входити як співробітники, які працюють за основним місцем роботи в університеті та здобувачі вищої освіти університету, так і представники інших закладів вищої освіти, наукових установ тощо.

3.4. Наукові школи університету зобов'язані здійснювати науково-дослідну, науково-організаційну, науково-освітню, грантову діяльність відповідно до чинного законодавства України, статуту університету, Стратегії (Програми) розвитку університету та інших нормативно-правових актів.

4. Права та обов'язки колективу наукової школи.

4.1. Права:

4.1.1. Представляти університет у вітчизняних та міжнародних наукових програмах.

4.1.2. Формувати заявки на отримання наукових грантів, у тому числі, міжнародних.

4.2. Обов'язки:

4.2.1. Дотримуватись правил наукової етики під час виконання наукових досліджень, під час рецензування та опонування наукових праць.

4.2.2. Дотримуватись вимог до оформлення наукових праць, правил оформлення джерел та цитувань.

4.2.3. Брати участь у оприлюдненні інформації про діяльність наукової школи, у тому числі, на офіційному веб-сайті університету.

5. Затвердження та атестація наукової школи.

5.1. Рекомендація щодо реєстрації наукової школи здійснюється рішенням вчених рад інститутів, центрів на підставі розгляду складу наукової школи (відповідно до Кваліфікаційної карти – Додаток 1 до цього Положення), діяльності та здобутків наукової школи.

Рішення про реєстрацію наукової школи приймає вчена рада університету на підставі подань вчених рад інститутів, центрів.

5.2. Моніторинг діяльності наукової школи здійснює заступник начальника університету з наукової роботи.

5.3. Результати моніторингу діяльності наукових шкіл систематично оприлюднюються на веб-сайті університету та презентуються на вченій раді університету.

5.4. Зміни в переліку затверджених наукових шкіл ухвалює вчена рада університету за поданням вчених рад інститутів (центрів).

5.5. Університет надає всебічну підтримку формуванню та розвитку наукових шкіл. Наукові школи є базою для підготовки кадрів вищої кваліфікації, виконання бюджетних та договірних робіт в межах наукових програм університету.

5.6. Атестація наукової школи відбувається один раз на п'ять років шляхом звітування на засіданнях вченої ради інституту (центру) з поданням та розглядом кваліфікаційної картки (Додаток 1) та результатів діяльності за звітний період (Додаток 2).

5.7. Щорічно до 01 грудня поточного року керівник наукової школи звітує про результати діяльності наукової школи за звітний рік на засіданні вченої

ради інституту (центру) та подає звіт за формою Додаток 2 до науково-методичного центру організації наукової та науково-технічної діяльності.

6. Прикінцеві положення.

6.1. Це Положення затверджується Вченою радою університету та вводиться в дію наказом начальника університету.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Вченої ради університету.

КВАЛІФІКАЦІЙНА КАРТА НАУКОВОЇ ШКОЛИ

1. НАЗВА НАУКОВОЇ ШКОЛИ:

2. КЕРІВНИК НАУКОВОЇ ШКОЛИ:

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Профіль в Research Gate:

Профіль в Google Scholar:

ORCID ID:

Scopus author ID:

Web of Science author ID:

3. РІК ЗАСНУВАННЯ:

4. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ:

5. РЕГІОНИ ДІЯЛЬНОСТІ ОСЕРЕДКІВ НАУКОВОЇ ШКОЛИ:

6. СКЛАД НАУКОВОЇ ШКОЛИ

Прізвище, ім'я, по-батькові	науковий ступінь	рік захисту	вчене звання	місце роботи та посада

7. ДИСЕРТАЦІЇ ЗАПЛАНОВАНІ ДО ЗПХИСТУ

Прізвище, ім'я, по-батькові	назва дисертації	код, назва спеціальності	на здобуття наукового ступеня доктора наук/доктора філософії (<i>вказати необхідне</i>)

8. ОПУБЛІКОВАНО НАУКОВИХ РОБІТ:

9. ОФОРМЛЕНО ПАТЕНТІВ (за наявності):

10. ПОСИЛАННЯ НА ВЕБ-СТОРІНКУ НАУКОВОЇ ШКОЛИ (за наявності):

**РЕЗУЛЬТАТИ
ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ ШКОЛИ ЗА _____**
(звітний період)

1. НАЗВА НАУКОВОЇ ШКОЛИ:

2. КЕРІВНИК НАУКОВОЇ ШКОЛИ:
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ У ЗВІТНОМУ ПЕРІОДІ:

4. ЗМІНИ У СКЛАДІ НАУКОВОЇ ШКОЛИ

Прізвище, ім'я, по-батькові	науковий ступінь	рік захисту	вчене звання	місце роботи та посада

5. ПІДГОТОВЛЕНО (ЗАХИЩЕНО ДИСЕРТАЦІЙ):

Докторів наук:

Докторів філософії:

Присвоєно почесні звання України:

6. ОПУБЛІКОВАНО:

Монографій

Підручників

Посібників

Статей

7. ВИКОНАНО:

НДР:

НДОКР:

Наукових відряджень:

Взято участь у _____

8. ОФОРМЛЕНО ПАТЕНТІВ:

9. КІЛЬКІСТЬ СТАТЕЙ ПРО НАУКОВУ ШКОЛУ (У ТОМУ ЧИСЛІ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ):

Таблиця співставлення зауважень та пропозицій до проєкту “Положення про наукові школи у Національному університеті оборони України” станом на 25.11.2024

Проект Положення	Надані пропозиції та зауваження	Обґрунтування
<p>1.2. Наукова школа — неформальний творчий колектив науковців (дослідників) різної кваліфікації та вікових груп, які проводять фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження з певного напрямку й отримують наукові результати, визнані в Україні та за її межами, об'єднаних загальною програмою та стилем дослідницької роботи, які діють під керівництвом визнаного лідера.</p>	<p>1.2. Наукова школа — ~~неформальний~~ творчий колектив науковців (дослідників) різної кваліфікації та вікових груп, які проводять фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження з певного напрямку й отримують наукові результати, визнані в Україні та за її межами науковою спільнотою, об'єднаних загальною програмою та стилем дослідницької роботи, які діють під керівництвом визнаного лідера. Наукову школу очолює керівник.</p>	<p>Враховано: запропоноване Положення вводиться в дію наказом начальника університету, з врахуванням специфіки роботи наукових шкіл у військовому закладі, встановлює певні правила, тому в університеті наукова школа не може бути неформальним колективом.</p> <p>Враховано: дослідження за закритою тематикою, як правило, невідомі за межами України.</p> <p>Враховано: в університеті керівник має формальну владу та повноваження, покладається на систему правил, інструкцій, контролю, приймає рішення самостійно. Лідер надихає своїм прикладом, заохочує ініціативу та творчість, до прийняття рішень залучає команду; запропоноване формулювання не виключає наявність у складі наукової школи лідера.</p>
	<p>1.2. Наукова школа — це заснований визнаним науковим лідером творчий колектив з науково-педагогічних і наукових працівників Університету та їх учнів, неформальний творчий колектив науковців (дослідників) різної кваліфікації та вікових груп, які проводять фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження ...</p>	<p>Відхилено: запропоноване формулювання обмежує можливий склад наукової школи (наприклад виключає дослідників університету, які не відносяться до наукових і науково-педагогічних працівників, дослідників із інших установ та організацій тощо).</p>
<p>1.3. Ознаки наукової школи: ... визнання досягнень наукової школи в Україні та за кордоном;</p>	<p>1.3. Ознаки наукової школи: ... визнання досягнень наукової школи в Україні та за кордоном науковою спільнотою;</p>	<p>Враховано: відповідає п.1.2.</p>

	<p><i>додати:</i> наявність не менш трьох поколінь дослідників, а саме: засновник школи – його послідовники – учні послідовників тощо;</p>	<p>Відхилено: вимога щодо обов'язковості у складі наукової школи трьох поколінь дослідників обмежує можливості створення наукових шкіл в університеті за наявності інших ознак наукової школи.</p>
	<p><i>Додати пункт:</i> 1.3. Функції школи: Підтримання, продовження та подальший розвиток колективом наукової школи наукових традицій засновників і наступників власної та інших наукових шкіл, відомих в Україні та (або) за її межами (принцип наступності) а також: створення належних умов ад'юнктам, докторантам, іншим фахівцям, які працюють над дисертаціями докторів наук і докторів філософії (кандидатів наук), за науковими напрямками, що вона охоплює; застосування в якості базової ланки в системі підготовки кадрів вищої кваліфікації Університету - докторів наук і докторів філософії (кандидатів наук) через забезпечення результативної роботи відповідної спеціалізованої вченої ради; забезпечення підготовки та атестації науково-педагогічних та наукових кадрів, роботи постійних та разових спеціалізованих вчених рад з захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора (кандидата) наук та освітньо-наукового рівня доктора філософії, експертних рад, прийняття участі у редакційних колегіях наукових фахових видань (зокрема у виданнях, що індексуються наукометричними базами даних Scopus і Web of Science) тощо.</p>	<p>Відхилено: на наукову школу покладаються адміністративні обов'язки, які визначені іншими нормативними документами: створення належних умов науковцям, підготовка науково-педагогічних кадрів, забезпечення роботи спеціалізованих вчених рад тощо; інші твердження є загальновідомими і відсутня необхідність їх наведення у запропонованому нормативному акті університету.</p>

<p>2.3. Результати діяльності наукової школи:</p> <p>результати фундаментальних і прикладних досліджень у певному науковому напрямі, визнані науковою спільнотою;</p> <p>державні нагороди, почесні звання, премії, стипендії, присуджені представникам наукової школи;</p> <p>...</p> <p>патент;</p>	<p>2.3. Результати діяльності наукової школи:</p> <p><i>додати:</i></p> <p>основними здобутками наукової школи є результативні показники фундаментальних досліджень і прикладних розробок за пріоритетними напрямками розвитку національної та світової науки і технологій, як правило, в сфері національної безпеки і оборони;</p> <p>державні нагороди, почесні звання, премії, стипендії, присуджені представникам наукової школи, у тому числі для молодих учених (Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України тощо);</p> <p><i>додати:</i></p> <p>охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності (патенти на винахід, корисну модель, промисловий зразок і свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір, на знак для товарів і послуг тощо);</p> <p>новостворені одиниці озброєння та військової техніки, технологій, матеріалів, методів, теорій, у тому числі впроваджені у виробництво та в освітній процес;</p> <p>захисти кваліфікаційних робіт за магістерськими програмами;</p>	<p><i>Відхилено:</i></p> <p>зміст пропозиції в основному відповідає редакції проекту документа;</p> <p>виникає необхідність тлумачення в документі терміну “результативний показник”.</p> <p><i>Враховано</i></p> <p><i>Відхилено:</i></p> <p>повторює зміст терміну “патент”, визначений Законом України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”.</p> <p><i>Відхилено:</i></p> <p>запропоноване передбачає обов’язкову наявність відповідних патентів, що передбачене редакцією проекту документа, крім того, редакція проекту не забороняє окремо вказати новостворені зразки озброєння та техніки як здобутки певної наукової школи.</p> <p><i>Відхилено:</i></p> <p>кваліфікаційні магістерські роботи не передбачають глибоких наукових досліджень, які потім визнаються науковою спільнотою як здобутки певної наукової школи.</p>
--	---	---

<p>підготовка кадрів вищої кваліфікації – докторів наук і докторів філософії (кандидатів наук);</p>	<p>захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук та освітньо-наукового рівня доктора філософії; створена науково-дослідницька інфраструктура (наукові, науково-дослідні лабораторії, центри тощо);</p>	<p><i>Відхилено:</i> зміст пропозиції відповідає редакції проекту документа.</p> <p><i>Відхилено:</i> інфраструктура не є безпосереднім результатом діяльності наукових шкіл в університеті.</p>
<p>3.2. Керівником наукової школи університету є особа, яка працює за основним місцем роботи в університеті, вчений з певного наукового напрямку, який підготував щонайменше 4 докторів наук та/або кандидатів наук (докторів філософії), здійснює організацію та керівництво науковою школою, є, як правило, доктором наук та/або професором.</p>	<p>3.2. Керівником наукової школи університету є особа, здобутки якого визнано науковою спільнотою України, який є авторитетним ученим з певного наукового напрямку, як правило, доктором наук та/або професором, який розробляє стратегічні та загальні питання методології наукового пізнання, продукує інноваційні ідеї, генерує нові напрями фундаментальних і прикладних досліджень і здатний об'єднати навколо себе колектив однодумців.</p>	<p><i>Відхилено:</i> запропоноване формулювання передбачає, що керівник і лідер наукової школи це одна й та же особа, а це можуть бути різні особи.</p>
<p>3.3. До складу наукової школи можуть входити доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), молоді вчені без ступеню, докторанти, ад'юнкти, слухачі, курсанти, об'єднані з метою виконання досліджень у межах певного наукового напрямку школи.</p> <p>До складу наукової школи можуть входити як співробітники, які працюють за основним місцем роботи в Університеті та здобувачі вищої освіти Університету, так і представники інших закладів вищої освіти, наукових установ тощо.</p>	<p>3.3. До складу наукової школи належать: керівник, доктори та кандидати наук (доктори філософії), у тому числі, підготовлені членами наукової школи, а також молоді вчені, докторанти, ад'юнкти, слухачі, курсанти та інші суб'єкти науково – дослідної та інноваційної діяльності, об'єднані з метою виконання досліджень у межах певного наукового напрямку школи (наукової групи).</p> <p>До складу наукової школи можуть входити як співробітники, які працюють за основним місцем роботи в Університеті та здобувачі вищої освіти Університету, так і представники інших закладів вищої освіти, наукових установ тощо.</p>	<p><i>Відхилено:</i> Запропоноване формулювання в основному повторює положення редакції проекту документа, але пропонується новий термін “наукова група”, який потребує додаткового тлумачення.</p>